

Ročník 1990

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 49

Vydána dne 27. července 1990

Cena Kčs 2,20

OBSAH:

309. B r a n n ý z á k o n (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění)
310. V y h l á š k a federálního ministerstva financí, ministerstva financí České republiky a ministerstva financí a cen Slovenské republiky, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích, ve znění vyhlášky č. 39/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích
-

309

PŘEDSEDNICTVO FEDERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

vyhlašuje

úplné znění branného zákona ze dne 23. března 1949 č. 92 Sb., jak vyplývá ze změn a doplnění provedených Ústavou Československé socialistické republiky ze dne 11. července 1960 č. 100 Sb., ve znění ústavního zákona ze dne 20. dubna 1990 č. 101 Sb., ústavním zákonem o československé federaci ze dne 27. října 1968 č. 143 Sb., ve znění ústavního zákona ze dne 20. prosince 1970 č. 125 Sb. a ústavního zákona ze dne 20. prosince 1970 č. 126 Sb., zákonem ze dne 12. července 1950 č. 86 Sb., zákonem ze dne 12. července 1950 č. 88 Sb., zákonem ze dne 16. dubna 1958 č. 19 Sb., zákonem ze dne 29. listopadu 1961 č. 140 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem ze dne 17. listopadu 1970 č. 100 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem ze dne 24. dubna 1974 č. 40 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem ze dne 21. června 1978 č. 64 Sb. a zákonem ze dne 14. března 1990 č. 72 Sb.

BRANNÝ ZÁKON

Národní shromáždění Republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

Č Á S T 1
OZBROJENÉ SÍLY
ČESKÉ A SLOVENSKÉ
FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

§ 1

Úkoly ozbrojených sil

(1) K obraně svobody a nezávislosti České a Slovenské Federativní Republiky a ochraně jejího ústavního zřízení vytváří československý stát ozbrojené síly.

(2) Úkolem ozbrojených sil je

- a) odvrátit ozbrojenou silou napadení nebo ohrožení České a Slovenské Federativní Republiky vnějším nepřitelem,
- b) bojovat za samostatnost, celistvost a jednotu státu a ústavní zřízení proti vnějším nepřítelům a plnit vojenské úkoly plynoucí ze spojeneckých závazků České a Slovenské Federativní Republiky a
- c) spolupůsobit při udržování bezpečnosti uvnitř státu v případě přímého násilného útoku proti ústavnímu zřízení České a Slovenské Federativní Republiky.

(3) Vojáků v činné službě smí být použito také při pohromách ohrožujících lidské životy nebo důležité hospodářské statky. Podrobnosti, zejména pokud jde o právní poměry vznikající z takového použití, stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

§ 2

Složení ozbrojených sil

(1) Ozbrojené síly tvoří vojsko (odstavec 2) jako jejich základ a veřejné ozbrojené sbory, které určí vláda České a Slovenské Federativní Republiky, části těchto sborů nebo jednotliví jejich příslušníci, pokud podle tohoto zákona nebo zvláštních předpisů podléhají vojenskému velení; v době mimořádných opatření podle tohoto zákona (§ 46 až 50) po příslušném povolání (§ 46 odst. 2) též veřejné ochranné sbory určené zvláštními předpisy, jejich části nebo jednotliví příslušníci, osoby podléhající branné povinnosti, které se podrobují branné výchově, a jednotky složené z těchto osob, jakož i osoby povolané k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil (§ 45).

(2) Vojsko je souhrn vojáků. Vojáky se rozumějí osoby, které byly odvedeny (§ 15) a mají služební povinnost (§ 20).

§ 3

Organizace ozbrojených sil

(1) Útvary ozbrojených sil se doplňují bez rozdílu

národnosti. Služebním jazykem je jazyk český a slovenský; ve styku s mužstvem neznalým služebního jazyka lze užít také jeho mateřského jazyka.

(2) Podrobnosti o právních poměrech příslušníků ozbrojených sil, plynoucích z jejich příslušnosti k nim, zejména z nadřízenosti nebo podřízenosti vůči jiným jejich příslušníkům, o způsobu, jakým se vojenský výcvik a vojenská služba vůbec vykonávají, jakož i o organizaci ozbrojených sil, upraví v mezích tohoto zákona, popřípadě v mezích vládních nařízení vydaných k jeho provedení, v oboru své působnosti federální ministerstvo národní obrany a federální ministerstvo vnitřní služebními předpisy, pokud tato úprava nenáleží prezidentu České a Slovenské Federativní Republiky jako vrchnímu veliteli ozbrojených sil.

(3) Počty vojska stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky na návrh ministra národní obrany České a Slovenské Federativní Republiky, předložený, pokud jde o vojska ministerstva vnitřní, v dohodě s ministrem vnitřní České a Slovenské Federativní Republiky.

Č Á S T 2

BRANNÁ POVINNOST

Oddíl I

V š e o b e c n á u s t a n o v e n í

§ 4

Obsah branné povinnosti

Branná povinnost záleží v povinnosti

- a) odvodní (§ 10),
- b) služební (§ 20),
- c) k zvláštní službě (§ 41),
- d) k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil (§ 45).

§ 5

Osobní rozsah branné povinnosti

(1) Branné povinnosti podléhají v mezích ustanovení odstavce 2 občané České a Slovenské Federativní Republiky, vyjímajíc ty, kteří požívají na jejím území diplomatických a konzulárních výsad a imunit.

(2) Branná povinnost vzniká 1. lednem roku, v němž občan dovrší 17 let, byla-li však převzata dobrovolně (§ 6 odst. 1), dnem převzetí. Trvá do 31. prosince roku, v němž občan dovrší 60 let. Osoby starší mají brannou povinnost, jen konají-li činnou službu v době mimořádných opatření (§ 46 odst. 4), nebo byla-li jim na jejich žádost doba trvání branné povinnosti prodloužena (§ 22 odst. 3).

(3) Ženám může být uložena odvodní a služební

povinnost jen v době branné pohotovosti státu, pokud ji nepřevzaly dobrovolně.

(4) Zrušen.

§ 6

Dobrovolné převzetí a rozšíření branné povinnosti

(1) Osoby, které nepodléhají branné povinnosti, mohou počínajíc 1. lednem roku, v němž dovrší 17 let, za branné pohotovosti státu (§ 5 zákona č. 40/1961 Sb.) bez ohledu na věk, se svolením potřebným podle tohoto zákona dobrovolně převzít brannou povinnost; jsou-li u nich splněny podmínky stanovené tímto zákonem a předpisy vydanými k jeho provedení.

(2) Osoby podléhající branné povinnosti mohou za podmínek uvedených v odstavci 1 převzít dobrovolně plnění těch způsobů branné povinnosti, které by jinak od nich nebylo lze požadovat, a může jim být na jejich žádost prodloužena doba trvání branné povinnosti, která by jinak zanikla.

(3) Služební povinnost lze dobrovolně převzít zásadně jen v celém jejím rozsahu. Předem mohou však tuto povinnost omezit

- a) příslušníci cizích států,
- b) občané České a Slovenské Federativní Republiky za branné pohotovosti státu na dobu války, nejde-li o muže, kteří mají ještě pravidelnou odvodní povinnost (§ 11) nebo kterým tato povinnost ještě nevznikla.

§ 7

Úlevy v plnění branné povinnosti

Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jaké úlevy v plnění branné povinnosti příslušejí občanům České a Slovenské Federativní Republiky, kteří dlí trvale v cizině.

§ 8

Zhodnocení výkonu branné povinnosti

Tam, kde pro posouzení platových, mzdových nebo jakýchkoli jiných nároků plynoucích z pracovního poměru rozhoduje doba strávená v dotčeném zaměstnání nebo povolání, započítává se do této doby doba, po kterou dotčená osoba konala vojenskou činnou službu (§ 20 odst. 2), přičemž zvláštní předpisy stanoví podrobnosti; nedotčena zůstávají ustanovení zvláštních předpisů o započítávání vojenské činné služby pro účely nemocenského pojištění zaměstnanců, sociálního zabezpečení a placené dovolené na zotavenou.

§ 9

Ústavní práva a svobody vojáků v činné službě

(1) Výkon ústavou zaručených práv a svobod vojáků v činné službě může být omezen jen na základě zákona.

(2) Vojákům v činné službě je zaručena svoboda projevu náboženského vyznání, včetně účasti na náboženských obřadech a umožnění vstupu do vojenských objektů duchovním státem uznanych církví, pokud tomu nebrání povinnosti při výkonu služby.

(3) Vojákům v činné službě¹⁾ s výjimkou vojáků povolanych na vojenské cvičení se po dobu výkonu této služby přerušuje členství a činnost v politických stranách a v politických hnutích.

Oddíl II

Odvodní povinnost

§ 10

Obsah a vznik odvodní povinnosti

(1) Odvodní povinnost záleží v povinnosti podrobit se úřednímu řízení, jehož účelem je rozhodnout o povinnosti k vojenské činné službě. Vzniká buď ze zákona jako odvodní povinnost pravidelná (§ 11) nebo mimořádná (§ 12) nebo projevem vůle jako odvodní povinnost dobrovolná (§ 13).

(2) Odvodní povinnost obsahuje povinnost dostavit se k zápisu a odvodu (§ 15), popřípadě k přezkoušení (§ 18), a podrobit se předepsanému řízení, počítajíc v to potřebné lékařské, popřípadě i nemocniční vyšetření, jakož i vyšetření zvláštních osobních schopností a vlastností dotčené osoby (výběrové vyšetření). Osoba, která má odvodní povinnost, nazývá se branec.

(3) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, které tělesné nebo duševní vady činí osobu podléhající odvodní povinnosti naprosto neschopnou k vojenské činné službě a jakým způsobem splní odvodní povinnost osoby stížená těmito vadami, zejména v kterých případech mohou být zproštěny povinnosti dostavit se k odvodu.

(4) Osoby, které svou odvodní povinnost nespĺnily, mohou být k odvodu předvedeny.

§ 11

Pravidelná odvodní povinnost

(1) Pravidelná odvodní povinnost vzniká s výhradou ustanovení odstavce 4 mužům 1. lednem roku, v němž dovrší 18 let, nejsou-li již vojáky na podkladě mimořádného nebo dobrovolného odvodu. Pravidelná odvodní povinnost trvá, nejde-li o některý z případů

¹⁾ § 20 odst. 2.

uvedených v odstavci 3 nebo 4 nebo o přezkoušení (§ 18), do konce odvodního řízení, jemuž se osoba této povinnosti podléhající podrobila v roce, v němž dovršila 20 let, nezanikla-li vydáním konečného odvodního rozhodnutí (§ 15 odst. 3) již dříve.

(2) Občané, kteří v době stanovené v odstavci 1 pro trvání pravidelné odvodní povinnosti nespĺnili z jakýchkoli důvodů tuto povinnost, podléhají jí až do vydání konečného odvodního rozhodnutí, nejdéle však do 31. prosince roku, v němž dovrší 60 let.

(3) Osoby, které nabyly československého státního občanství po dni stanoveném v odstavci 1 pro vznik pravidelné odvodní povinnosti, podléhají této povinnosti od doby nabytí tohoto občanství až do doby uvedené v odstavci 2.

§ 12

Mimořádná odvodní povinnost

Mimořádné odvodní povinnosti podléhají občané České a Slovenské Federativní Republiky, kteří nejsou vojáky, za podmínek stanovených v § 49 odst. 1.

§ 13

Dobrovolná odvodní povinnost

Dobrovolné odvodní povinnosti podléhají osoby, kterým byl povolen dobrovolný vstup do vojska (§ 14).

§ 14

Dobrovolný vstup do vojska

(1) Do vojska dobrovolně vstoupí, kdo na sebe dobrovolně vezme služební povinnost, kterou by jinak neměl, bylo-li mu to na jeho žádost povoleno. Kdo chce dobrovolně převzít tuto povinnost, musí s výhradou ustanovení odstavce 2 na sebe vzít také povinnost podrobit se odvodu, které by jinak nepodléhal (dobrovolná odvodní povinnost). Dobrovolná služební povinnost vznikne, jen je-li dotčená osoba uznána za schopnou k vojenské činné službě.

(2) Nastanou-li za branné pohotovosti státu mimořádné okolnosti, které znemožňují provedení odvodu, lze dobrovolně vstoupit do vojska i bez odvodu. Osoby, které takto do vojska vstoupily, se pokládají za odvedené dnem nastoupení vojenské činné služby. Podrobnosti stanoví federální ministerstvo národní obrany služebním předpisem.

(3) O náležitostech a závaznosti žádostí o dobrovolný vstup do vojska platí obecná ustanovení občanského práva o projevu vůle, pokud tento zákon nebo nařízení vydané vládou České a Slovenské Federativní Republiky k jeho provedení nestanoví další podmínky.

(4) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, za jakých podmínek lze povolení k dobrovolnému vstupu do vojska udělit, a upraví řízení o žádostech za takové povolení. Cizím státním příslušníkům povoluje dobrovolný vstup do vojska prezident České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 15

Zápis a odvody

(1) Zápis je úřední řízení, jehož účelem je vzít brance do vojenské evidence, zjistit předběžně jejich způsobilost k vojenské činné službě a učinit opatření k zlepšení zdravotní a jiné způsobilosti branců pro výkon vojenské činné služby.

(2) Odvody jsou pravidelné, mimořádné nebo dobrovolné. Účelem odvodu je rozhodnout o povinnosti branců k vojenské činné službě podle zjištěné tělesné a duševní způsobilosti branců k této službě. Rozhodnutí, že bravec je povinen vojenskou činnou službou (odveden), nazývá se odvedením.

(3) Odvody provádějí okresní odvodní komise. Odvodní rozhodnutí činí zástupce vojenské správy. Dobrovolné odvody mohou provádět též vojenské odvodní komise. Proti odvodnímu rozhodnutí, že bravec je nebo není odveden (konečně odvodní rozhodnutí) nebo že se má dostavit k odvodu v příštím roce (odvod odročen), není opravného prostředku. Odvod může být odročen ze zdravotních nebo jiných důvodů na jeden rok, nejvýše však po dobu tří let. Po této době rozhodne komise s konečnou platností o schopnosti nebo neschopnosti brance k vojenské činné službě. Brancům, kterým byl odročen odvod ze zdravotních důvodů, poskytuje se bezplatná léčebná péče ve zdravotnických zařízeních státní zdravotní správy.

(4) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jak se zřizují okresní a krajské odvodní komise, jak jsou složeny a jak se zápis a odvody provádějí, a upraví jím odvodní řízení.

§ 16

Pravidelné odvody

(1) Pravidelnému odvodu se podrobují osoby podléhající pravidelné odvodní komisi.

(2) Pravidelné odvody se konají jako hlavní nebo dodatečné. Hlavní odvody se konají každoročně zpravidla v měsících září a říjnu, nestanoví-li federální ministerstvo národní obrany jinak. Dodatečné odvody se konají podle potřeby.

§ 17

Mimořádné a dobrovolné odvody

(1) Mimořádným odvodům se podrobují osoby

podléhající mimořádné odvodní povinnosti. Není-li možno pro mimořádné okolnosti provést takové odvody způsobem stanoveným tímto zákonem a nařízením vydaným vládou České a Slovenské Federativní Republiky k jeho provedení, upraví způsob jejich provedení federální ministerstvo národní obrany se zřetelem k daným okolnostem.

(2) Dobrovolným odvodům se podrobují osoby, kterým byl povolen dobrovolný vstup do vojska. Dobrovolné odvody se konají podle potřeby.

§ 18

Přezkoušení

(1) Je-li odůvodněna domněnka, že konečné odvodní rozhodnutí, podle něhož bránc nebyl odveden, je nesprávné, přezkouší je krajská odvodní komise.

(2) Přezkoušení je přípustné jen do tří let po 31. prosinci roku, v němž došlo k odvodnímu rozhodnutí. Bylo-li však toto rozhodnutí způsobeno činem, který zakládá skutkovou podstatu trestného činu, lze přezkoušení provést kdykoliv.

(3) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdo přezkoušení nařizuje a za jakých podmínek a jakým způsobem se přezkoušení provádí.

(4) Proti rozhodnutí krajské odvodní komise není opravného prostředku.

§ 19

Náklady spojené se zápisem, odvodem a přezkoušením

(1) Činí-li vzdálenost odvodního místa od místa brancova pobytu více než 6 km, hradí stát výdaje za jeho dopravu k zápisu, odvodu a zpět. Branci se hradí při použití veřejných hromadných dopravních prostředků jízdné v nejnižší třídě.

(2) Osoba, která se nedostavila bez vážného omluvného důvodu k přezkoušení, je povinna nahradit náklady za zmařené přezkoušení. Je-li při odeslání některé osoby do vojenské nemocnice nutný doprovod pro její odpor nebo pro podezření z útěku, hradí náklady za doprovod dotčená osoba.

(3) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jakým způsobem se hradí náklady spojené s plněním odvodní povinnosti.

Oddíl III

Služební povinnost

§ 20

Pojem a druhy služební povinnosti

(1) Služební povinnost je povinnost vojáků včas nastoupit a vykonávat vojenskou činnou službu (odstavec 2).

(2) Vojenská činná služba zahrnuje:

- a) základní službu (§ 27),
- b) náhradní službu (§ 28),
- c) další službu (§ 37),
- d) službu vojáků z povolání (§ 25 odst. 1),
- e) službu vojáků ve výslužbě, povoláných přechodně k činné službě (§ 25 odst. 3),
- f) vojenská cvičení (§ 39) a
- g) mimořádnou službu (§ 46 odst. 1, § 47 odst. 1, § 49 odst. 2).

(3) Každý voják je povinen plnit služební povinnost osobně podle svých duševních i tělesných schopností a znalostí.

(4) Vojáci, kteří plní některou z povinností uvedených v odstavci 2, jsou vojáky v činné službě, ostatní vojáci jsou vojáky mimo činnou službu.

§ 21

Začátek a konec služební povinnosti

(1) Služební povinnost vzniká dnem odvedení. Tímto dnem se odvedení zařadují do vojska a stávají se vojáky. Až do dne nastoupení základní (náhradní) služby označují se vojáci výrazem „odvedenci“.

(2) Povinnost k základní (náhradní) službě jsou muži povinni plnit po dovršení věku 18 let, pokud ji nepřevzali dobrovolně.

(3) Služební povinnost končí propuštěním z vojska (§ 22).

§ 22

Propuštění z vojska

(1) Z vojska se propustí:

- a) osoby, které byly odvedeny, aniž pro to byl dán právní podklad;
- b) osoby, které dosáhly věku, kdy končí jejich branná povinnost. Vykonává-li osoba, která dosáhla tohoto věku, vojenskou činnou službu v době, kdy bylo nařízeno některé z mimořádných opatření, prodlužuje se její branná povinnost až do jejího propuštění z této služby; při zrušení mimořádných opatření musí však být tyto osoby propuštěny;
- c) osoby, které se staly trvale neschopnými k vojenské činné službě, vyjímajíc vojáky z povolání a ve výslužbě, které lze propustit jen na jejich písemnou žádost;
- d) osoby, u nichž nastaly jiné okolnosti způsobující zánik branné povinnosti a které přitom nehodlají se souhlasem vojenské správy dobrovolně převzít další plnění branné povinnosti;

e) osoby, které jsou podle pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu povinny civilní službou.

(2) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jak se zjišťuje neschopnost vojáků k vojenské činné službě (řízení přezkumné), a určí, jaké právní následky má takové zjištění.

(3) Osobám, které dosáhly věku, kdy končí jejich branná povinnost, může vojenská správa na jejich žádost dobu jejího trvání prodloužit. Takové osoby lze pak z vojska propustit na jejich žádost, nebylo-li nařízeno některé z mimořádných opatření. Z úřední moci lze je propustit kdykoliv. O vojácích z povolání a ve výslužbě, kteří sami nepožádají o propuštění z vojska, má se za to, že jim byla doba trvání branné povinnosti prodloužena.

§ 23

Zrušen.

§ 24

(1) U poslanců zákonodárných sborů se vojenská činná služba odloží, případně se jejich vojenská činná služba přeruší na dobu, po kterou jsou poslanci zákonodárných sborů. Vojenské cvičení takto zameškané se promíjí. Ustanovení o promíjení neplatí, byli-li vyhlášen stav branné pohotovosti státu.

(2) Odboroví funkcionáři se nepovolávají na vojenské cvičení a k výkonu základní služby po dobu trvání stávky nebo stávkové pohotovosti.

(3) Funkcionáři politických stran a politických hnutí a kandidáti do zákonodárných sborů se nepovolávají na vojenské cvičení a k výkonu základní služby po dobu trvání volební kampaně až do skončení voleb.

(4) U kandidátů do zákonodárných sborů se nástup vojenské činné služby odloží, popř. se jejich vojenská činná služba přeruší na dobu volební kampaně až do skončení voleb.

§ 25

Služební povinnost vojáků z povolání a ve výslužbě

(1) Vojáky z povolání jsou vojáci, kteří vojenskou službu vykonávají jako své povolání ve služebním poměru, do něhož byli přijati podle zvláštních předpisů. Vojáci z povolání jsou povinni vojenskou činnou službou, dokud tento jejich služební poměr nezanikne.

(2) Vojáci z povolání setrvávají ve vojenské činné službě a generálové, důstojníci a praporčíci v záloze setrvávají v záloze podle vojenských hodností do dosažení těchto věkových hranic:

Vojenské hodnosti	Činná služba	Věkové hranice		
		Záloha 1. kategorie	Záloha 2. kategorie	Záloha 3. kategorie
rotní, rotmistři a nadrotní	45	50	-	55
podpraporčíci, praporčíci a nadpraporčíci	50	50	-	55
podporučíci a poručíci	40	40	45	50
nadporučíci a kapitáni	40	45	50	55
majoři	45	45	50	55
podplukovníci	45	50	55	60
plukovníci	50	55	-	60
generálové	55	60	-	65
generálové - ženy	50	-	-	50
ostatní vojákyně z povolání a vojákyně v záloze	podle hodnosti	-	-	50

Po dobu stanovenou věkovou hranicí pro setrvání v záloze 3. kategorie prodloužuje se generálům v záloze branná povinnost (§ 5 odst. 2).

(3) Vojáky ve výslužbě se stávají generálové, důstojníci a praporčíci, kteří byli

- propuštění z vojenské činné služby po dosažení věkových hranic zálohy 3. kategorie,
- přeloženi do zálohy a dosáhli věkových hranic zálohy 3. kategorie,
- propuštění z vojenské činné služby pro trvalou neschopnost k vojenské činné službě.

Služební povinnost vojáků ve výslužbě trvá, dokud nebyli propuštěni z vojska. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy mohou být na přechodnou dobu povoláni k činné službě.

§ 26

Služební povinnost příslušníků Sboru národní bezpečnosti

(1) Příslušníci Sboru národní bezpečnosti, kteří vykonali základní službu, jsou po dobu služebního poměru k tomuto sboru osvobozeni od služební povinnosti, kterou by jinak byli povinni.

(2) Osoby, jejichž služební poměr k tomuto sboru skončil, mají služební povinnost jako vojáci v záloze téhož ročníku narození. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením a v mezích tohoto nařízení federální ministerstvo národní obrany služebním předpisem, za jakých podmínek lze těmto osobám upravit vojenskou hodnost se zřetelem na hodnost dosaženou v tomto sboru.

§ 27

Základní služba

(1) Základní službou jsou povinny, nejsou-li určeny k náhradní službě (§ 28), osoby, které byly odvedeny

- a) při pravidelných odvedech nebo při dobrovolných odvedech, k nimž došlo mimo dobu branné pohotovosti státu, nebo
- b) při dobrovolných odvedech za branné pohotovosti státu, neomezily-li svou služební povinnost dobrovolně převzatou na dobu války [§ 6 odst. 3 písm. b)], nebo
- c) při mimořádných odvedech, jde-li o muže odvedené v době, kdy neměli ještě pravidelnou odvodní povinnost nebo kdy by jinak pravidelné odvodní povinnosti ještě podléhali, nebo o odvedence, kteří se zavázali k základní službě, k níž nebyli povinni.

(2) Základní služba trvá 18 měsíců a počítá se ode dne skutečného jejího nastoupení. Federální ministerstvo národní obrany může do této doby započítat vykonanou mimořádnou službu nebo její část.

(3) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky může dobu trvání základní služby zkrátit nařízením.

§ 28

Náhradní služba

(1) Místo základní služby vykonávají náhradní službu osoby určené k ní podle § 29 až 31.

(2) Určení k náhradní službě se stane ze zákona (§ 29), na žádost (§ 30) nebo z moci úřední (§ 31).

(3) Náhradní služba trvá 5 měsíců a počítá se ode dne skutečného jejího nastoupení. Federální ministerstvo národní obrany může do této doby započítat vykonanou mimořádnou službu nebo její část.

§ 29

Určení k náhradní službě ze zákona

K náhradní službě se určí osoby, které bez vlastní viny byly odvedeny po 31. prosinci roku, v němž dovršily 30 let, nebo bez vlastní viny nenastoupily základní službu do 31. prosince roku, v němž dovršily 30 let.

§ 30

Určení k náhradní službě na žádost

(1) Bylo-li odvedeno více osob, než je třeba k doplnění počtu vojska stanoveného podle § 3 odst. 3, určí se dále k náhradní službě počet osob, rovnající se rozdílu mezi tímto potřebným počtem a počtem osob, které byly skutečně odvedeny. Tento počet stanoví každoročně federální ministerstvo národní obrany podle početních přírůstků a úbytků, k nimž pravděpodobně dojde po nastoupení odvedenců do základní služby.

(2) K náhradní službě podle odstavce 1 lze určit především odvedence a osoby, jež dosud nevykonaly 5 měsíců základní služby, pokud o to požádají, mají-li pro svou žádost zvláštní důvody rodinné, hospodářské nebo sociální. Osoby dobrovolně odvedené lze k náhradní službě určit, jen vznikly-li důvody pro toto určení po jejich odvedení. Pominou-li důvody po podání žádosti, je žadatel povinen tuto okolnost neprodleně hlásit.

(3) O žádostech za určení k náhradní službě rozhodují krajské odvodní komise; proti jejich rozhodnutí není opravného prostředku. Řízení o žádostech za určení k náhradní službě upraví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

(4) Ukáže-li se dodatečně, že tu nebylo důvodů, pro něž došlo k určení k náhradní službě, nebo pominou-li později tyto důvody a není-li ani jiných důvodů pro toto určení, zruší komise po slyšení žadatele původní rozhodnutí a žadatel se povolá k základní službě. Přitom se mu započítává do základní služby doba, po kterou konal náhradní službu nebo část základní služby, jakož i doba, po kterou trvaly ještě po propuštění ze základní nebo náhradní služby důvody, o něž byla opřena žádost za určení k náhradní službě.

§ 31

Určení k náhradní službě z moci úřední

(1) Nedosahuje-li počet osob určených k náhradní službě podle ustanovení § 30 odst. 2 celého početního přebytku (§ 30 odst. 1), určí vojenská správa k náhradní službě další osoby, které dosud nevykonaly 5 měsíců základní služby. Při výběru je třeba dbát především zájmů služebních, zároveň se však přihlédne též k rodinným, hospodářským a sociálním poměrům.

(2) Rozhodnutí učiněné podle odstavce 1 lze ze služebních důvodů zrušit. V tomto případě se povolá osoba určená k náhradní službě k výkonu základní služby jen na dobu končící dnem, jímž by byla její základní služba skončila, kdyby nebyla bývala určena k náhradní službě.

(3) Nejsou-li splněny podmínky § 30 odst. 1, lze odvedence určit k náhradní službě jen se souhlasem vlády České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 32

Propuštění na trvalou dovolenou místo určení k náhradní službě

(1) Osoby, které by měly být podle ustanovení § 30 odst. 2 nebo § 31 odst. 1 určeny k náhradní službě, nemohou však být k této službě určeny jedině proto, že vykonaly základní službu delší 5 měsíců, propustí se na trvalou dovolenou.

(2) O zrušení rozhodnutí učiněného podle odstavce 1 a o opětném povolání osoby propuštěné na trvalou dovolenou k základní službě platí obdobně ustanovení § 30 odst. 4 a § 31 odst. 2.

§ 33

Nastoupení základní a náhradní služby

(1) Osoby odvedené při pravidelných odvedech, jimž nebyl povolen odklad základní (náhradní) služby (§ 34), nastupují tuto službu v kalendářním roce, v němž byly odvedeny, nebo v roce následujícím.

(2) Nástupní dny vyhlásí každoročně federální ministerstvo národní obrany.²⁾

(3) Došlo-li k odvodu po stanoveném nástupním dnu nebo nenastoupil-li odvedenec základní (náhradní) službu tohoto dne, může mu vojenská správa povolit odklad této služby do příslušného nástupního dne v příštím kalendářním roce.

(4) Federální ministerstvo národní obrany může z důležitých důvodů povolit ve zvláštních případech nastoupení základní (náhradní) služby i mimo nástupní dny vyhlášené podle odstavce 2. Podrobnosti stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

(5) Pokud dobrovolníci odvedení za branné pohotovosti státu a osoby odvedené při mimořádných odvedech jsou povinni konat základní (náhradní) službu, nastoupí ji zpravidla dnem následujícím po propuštění z mimořádné služby.

§ 34

Odklad základní a náhradní služby

(1) Odvedencům, kteří se připravují na určité povolání, lze na jejich žádost povolit odklad základní (náhradní) služby, a to nejdéle do stanoveného nástupního dne v roce, v němž dovrší 22 let, výjimečně do stanoveného nástupního dne v roce, v němž dovrší 24 let, a jde-li o studující vysokých škol, do ukončení studia, nejdéle však do 28 let. Obdobně lze povolit odklad, nejdéle však do nástupního dne v roce, v němž žadatel

dovršil 22 let, vyžadují-li toho jiné důvody hodné zvláštního zřetele.

(2) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy lze odložit nastoupení základní (náhradní) služby z úřední moci.

(3) Osoby, kterým byl povolen odklad, nastoupí základní (náhradní) službu v roce, kdy odklad končí, nebo v roce následujícím, ve stanovený nástupní den.

(4) Ukáže-li se dodatečně, že tu nebylo důvodů, pro které byl odklad základní (náhradní) služby povolen, nebo pominou-li dodatečně tyto důvody, lze povolení odkladu zrušit.

(5) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jak se provádí povolování odkladů základní (náhradní) služby, upraví řízení o žádostech za ně a stanoví, jak se postupuje, bylo-li zrušeno rozhodnutí o povolení odkladu.

(6) Z rozhodnutí, jímž byla žádost za odklad zamítnuta nebo jímž bylo rozhodnutí o povolení odkladu zrušeno, lze podat odvolání do 15 dnů po doručení u orgánu, který rozhodnutí vydal, k orgánu nadřízenému, který rozhoduje s konečnou platností. Rozhodnutí musí obsahovat poučení o odvolání.

§ 35

Prominutí náhradní služby

Osobám, které bez vlastní viny do 31. prosince roku, v němž dovršily 30 let, nenastoupily náhradní službu, k níž byly určeny na žádost nebo z moci úřední, jakož i osobám, určeným k náhradní službě ze zákona, může federální ministerstvo národní obrany vykonání náhradní služby prominout.

§ 36

Trvalá dovolená

(1) Vojáky na trvalé dovolené jsou vojáci, kteří byli ze základní (náhradní) služby předčasně propuštěni a nebyli dosud přeloženi do zálohy. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy lze vojáky propustit na trvalou dovolenou i v jiných případech, než které upravuje tento zákon.

(2) Federální ministerstvo národní obrany může s výhradou ustanovení § 32 odst. 2 povolat osoby předčasně propuštěné na trvalou dovolenou ze základní (náhradní) služby k pokračování v této službě.

(3) Propuštěním na trvalou dovolenou se základní (náhradní) služba přerušuje. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy lze oso-

²⁾ Zákon č. 131/1989 Sb., o Sbírce zákonů.

bám propuštěným na trvalou dovolenou, které nebyly povolány k pokračování v základní (náhradní) službě do dne, kdy by jinak jejich základní (náhradní) služba skončila, zbytek této služby prominout i v jiných případech, než které upravuje tento zákon, jakož i v kterých případech lze osobám, které byly povolány k pokračování v základní (náhradní) službě, dobu strávenou na trvalé dovolené do této služby započíst.

§ 37

Další služba

(1) Vojákům, kteří vykonali základní službu, lze na jejich žádost povolit, aby vykonali další službu. Vojákům, kteří konali jen náhradní službu, lze toto povolení udělit, jen byli-li k náhradní službě určeni podle § 29 nebo § 31. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jakým způsobem a za jakých podmínek se povoluje konání další služby.

(2) Další službou jsou povinni vojáci, kteří vykonali základní službu,

- a) byli-li na svou žádost vzděláni a vycvičeni na náklad státu pro službu vojáků z povolání nebo dostali-li k tomu účelu stipendia nebo alespoň částečnou náhradu studijních nákladů, nebo
- b) byla-li jim jako vojákům z povolání na jejich vlastní žádost státem poskytnuta úhrada nákladů nebo podpora k zdokonalení nebo vzdělání v zájmu vojenské služby, nebo
- c) byli-li na svou žádost zdokonaleni nebo vycvičeni ve zvláštních odvětvích vojenské služby, nebo
- d) převzali-li závazek k takové službě.

(3) Závazek k další službě podle odstavce 2 písm. a) až c) se posuzuje podle předpisů platných v době jeho vzniku, závazek k další službě podle odstavce 2 písm. d) podle předpisů platných v době jeho převzetí. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy a za jakých podmínek lze vojáka předčasně propustit z tohoto závazku.

§ 38

Záloha

(1) Přeložení do zálohy se provede dnem, který následuje po dni skončení základní (náhradní) služby, další služby nebo služby vojáků z povolání, kteří nebyli přeloženi do výslužby a mají ještě služební povinnost. Dále budou přeloženy do zálohy dnem, který následuje po dni skončení mimořádné služby, osoby odvedené při mimořádných odvozech, které po svém propuštění z této služby nejsou povinny základní (náhradní) službou a jejichž služební povinnost trvá podle zákona nebo na podkladě dobrovolného převzetí. Dobrovolníci odvedení za branné pohotovosti státu se přeloží za obdobných podmínek do zálohy dnem,

kteřý následuje po dni skončení mimořádné služby, nejde-li o osoby, které dobrovolně převzaly služební povinnost jen na dobu války. Takové osoby se z vojska propustí [§ 22 odst. 1 písm. d)].

(2) Osoby, kterým byla náhradní služba prominuta podle ustanovení § 35, zařadí se do zálohy, a nastoupily-li již náhradní službu, přeloží se do zálohy dnem, který následuje po dni propuštění z této služby.

(3) Osoby přeložené do zálohy jsou až do doby, kdy budou propuštěny z vojska nebo kdy se stanou vojáky z povolání nebo v další službě vojáky v záloze. Služební povinnost plní konáním vojenských cvičení (§ 39) a mimořádné služby (§ 46 odst. 1, § 47 odst. 1).

§ 39

Vojenská cvičení

(1) Vojáci v záloze z počtu mužstva a poddůstojníků jsou povinni vojenskými cvičeními v úhrnné době 16 týdnů; vojáci v záloze, kteří konali základní službu kratší než tři čtvrtiny základní služby (§ 27 odst. 2 a 3), jsou povinni vojenskými cvičeními v úhrnné době 20 týdnů.

(2) Generálové, důstojníci a praporčíci v záloze jsou povinni vojenskými cvičeními po úhrnnou dobu 20 týdnů; do ní se jim započítají vojenská cvičení, která vykonali jako příslušníci mužstva nebo poddůstojníci.

(3) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením počet, délku a dobu konání jednotlivých vojenských cvičení, přičemž určí, za jakých podmínek může federální ministerstvo národní obrany výjimečně ze služebních důvodů upravit konání vojenských cvičení odchýlně od ustanovení nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky.

(4) Vojáci z povolání, jakož i vojáci, kteří konali další službu (§ 37), jsou po přeložení do zálohy povinni vojenskými cvičeními jako příslušníci téhož ročníku narození.

(5) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, za jakých podmínek mohou být povoláni vojáci ve výslužbě k vojenským cvičením. Úhrnná doba těchto vojenských cvičení nesmí přesahovat 8 týdnů.

(6) Vojákům v záloze může být na jejich žádost povoleno, aby konali mimo povinná cvičení též cvičení dobrovolná.

(7) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, kdy může federální ministerstvo národní obrany prominout konání vojenského cvičení nebo jeho části, jakož i v kterých případech lze vykonanou mimořádnou nebo zvláštní službu započítat jako vojenská cvičení.

(8) Zavádějí-li se nové bojové prostředky nebo vyžadují-li toho důvody výcvikové, mohou být povoláni vojáci v záloze k výjimečnému vojenskému cvičení na dobu nezbytné potřeby. Povolání vojáků v záloze v rozsahu přesahujícím průměrný počet dvou ročníků narození vyžaduje předchozího schválení vlády České a Slovenské Federativní Republiky. Výjimečné cvičení se podle možnosti započte do úhrnné doby cvičení, stanovené v odstavcích 1, 2 a 4.

§ 40

Nahrazování zameškané vojenské činné služby

(1) Osoby konající vojenskou činnou službu jsou povinny plně nahradit službu, kterou zameškaly výkonem trestu odnětí svobody znemožňujícího jim výkon služby, jakož i službu, kterou zameškaly zběhnutím nebo svémocným odloučením.

(2) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením,

- a) zda a jak se nahrazuje vojenská činná služba zameškaná z jiných důvodů, zejména pro dovolenou přesahující výměru dovolené stanovené příslušnými předpisy, nemocí, těhotenstvím, mateřstvím nebo vazbou,
- b) u kterých druhů vojenské činné služby a za jakých podmínek má opožděné nastoupení této služby za následek, že se dotčená osoba propustí a povolá na jiný nástupní den, a
- c) kdy může federální ministerstvo národní obrany prominout povinnost k nahrazování vojenské činné služby.

Oddíl IV

Povinnost k zvláštní službě

§ 41

Druhy zvláštní služby

Zvláštní službou se rozumí:

- a) služba příslušníků veřejných ozbrojených sborů, konaná v ozbrojených silách podle tohoto zákona (§ 46 odst. 2) nebo podle zvláštních zákonů,
- b) služba konaná v ozbrojených silách podle tohoto zákona (§ 46 odst. 2) příslušníky veřejných ochranných sborů a osobami podléhajícími branné povinnosti, které se podrobují branné výchově.

§ 42

Vznik a konec povinnosti k zvláštní službě

(1) Povinnost k zvláštní službě vzniká dnem, na který zní povolání do této služby, bez ohledu na případné dřívější zařazení dotčených osob do voj-ska.

(2) Povinnost k zvláštní službě končí propuštěním z této služby (§ 43).

§ 43

Propuštění ze zvláštní služby

Ze zvláštní služby budou propuštěny:

- a) osoby, které byly povolány, aniž pro to byl dán právní podklad,
- b) osoby, které se staly tělesně nebo duševně nezpůsobilými k zvláštní službě,
- c) osoby, u nichž nastaly jiné okolnosti způsobující zánik branné povinnosti, vyjímajíc dosažení stanoveného věku (§ 46 odst. 4),
- d) osoby povolané k mimořádné službě,
- e) osoby povolané k této službě v době mimořádných opatření, jakmile se zruší tato opatření.

§ 44

Zrušen.

Oddíl V

Osobní úkony pro potřeby ozbrojených sil

§ 45

Rozsah povolání

(1) Bylo-li nařízeno jakékoli mimořádné opatření podle tohoto zákona, lze pro potřeby ozbrojených sil požadovat osobní úkony od osob, které mohou být pro tento případ předem určeny.

(2) Osoby povolané k osobním úkonům podle odstavce 1 se stávají dnem, na který jsou povolány, na dobu tohoto povolání příslušníky ozbrojených sil, i když nejsou vojáky, a podléhají pro trestné činy spáchané v této době vojenské kázeňské a soudní pravomoci.

(3) Pokud tento zákon nebo předpisy vydané podle něho nestanoví jinak, platí o osobních úkonech pro potřeby ozbrojených sil ustanovení zákona č. 40/1961 Sb.

Oddíl VI

Mimořádná opatření

§ 46

Mimořádná opatření mimo dobu branné pohotovosti státu

(1) Dojde-li k událostem ohrožujícím zvýšenou měrou samostatnost, celistvost a jednotu státu, nebo ústavní zřízení (doba zvýšeného ohrožení státu), může prezident České a Slovenské Federativní Republiky nařídit, aby byli povoláni k mimořádné službě na dobu nezbytné potřeby vojáci v záloze, a to v počtu nepřesahujícím počet vojáků v záloze sedmi nejmladších ročníků narození.

(2) Mimo opatření uvedená v odstavci 1 může prezident České a Slovenské Federativní Republiky na návrh vlády České a Slovenské Federativní Republiky nařídit, aby byly povolány k zvláštní službě veřejné

ozbrojené sbory, které vláda České a Slovenské Federativní Republiky určila, veřejné ochranné sbory, části nebo jednotliví příslušníci těchto sborů, jakož i osoby podléhající branné povinnosti, které se podrobují branné výchově, a jednotky složené z těchto osob. Osoby, které v takových případech budou povolány, mohou být již předem určeny. Povolání osoby podléhající vojenskému velení, stávají se příslušníky ozbrojených sil, i když nejsou vojáky, dnem, na který jsou povolány, při povolání sborů, jednotek nebo jejich částí dnem, na který je povolán sbor, jednotka nebo část, k nimž náleží. Podléhají po dobu této zvláštní služby vojenské kázeňské a soudní pravomoci a ustanovením trestního zákona o trestných činech vojenských.

(3) Bylo-li nařízeno některé z mimořádných opatření uvedených v odstavci 1 nebo 2, může vláda České a Slovenské Federativní Republiky vyhláškou ve Sbírce zákonů stanovit, že se osobám podléhajícím branné povinnosti zakazuje cestovat do ciziny.

(4) Po dobu trvání mimořádných opatření podle odstavce 1 nebo 2 nelze propustit ani z vojenské činné služby, ani ze zvláštní služby osoby, které v době vykonávání této služby dosáhly věku, kdy by jinak končila jejich branná povinnost.

(5) Mimořádná opatření uvedená v odstavcích 1 a 2 zrušuje prezident České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 47

Mobilizace

(1) Mobilizací se podle tohoto zákona rozumí hromadné povolání vojáků mimo činnou službu k mimořádné službě, přesahuje-li toto povolání svým rozsahem rozsah opatření uvedených v § 46.

(2) Mobilizace může být všeobecná nebo částečná; všeobecná mobilizace se vztahuje na všechny vojáky mimo činnou službu, kteří nejsou zproštěni mimořádné služby, jakož i na celé státní území; částečná mobilizace se vztahuje na část uvedených vojáků, popřípadě na část státního území.

(3) Mobilizaci nařizuje prezident České a Slovenské Federativní Republiky.

(4) Opatření nařízená k provedení mobilizace se zrušují demobilizací. Nařizuje ji prezident České a Slovenské Federativní Republiky.

§ 48

Některé právní účinky

vyhlášení stavu branné pohotovosti státu

(1) Jakmile je veřejně známo, že stát mobilizací vstoupil do stavu branné pohotovosti, jsou vojáci, kteří dlí mimo území České a Slovenské Federativní Republiky, povinni dostavit se bez zvláštního povolání neprodleně k nastoupení vojenské činné služby. Prezi-

dent České a Slovenské Federativní Republiky může vyzvat vojáky, kteří z důvodů nezávislých na jejich vůli nemohou nastoupit vojenskou činnou službu z území mimo Českou a Slovenskou Federativní Republiku, aby se přihlásili do vojenských služeb společeného státu, v němž dlí nebo do něhož se mohou dostat, a aby pro případ, že jim na podkladě jejich přihlášky bude umožněna služba v armádě společeného státu, tuto službu konali po dobu války. Vojáci jsou povinni této výzvy uposlechnout.

(2) Za branné pohotovosti státu se konají jen mimořádné a dobrovolné odvody. Dobrovolně mohou však v této době vstoupit do vojska jen osoby, které v době přihlášky nebyly ještě povolány k mimořádnému odvodu. Vojákům v záloze a ve výslužbě, kteří nebyli povoláni k vojenské činné službě, může vojenská správa na jejich žádost povolit dobrovolné konání mimořádné služby. Žádost za povolení dobrovolného konání mimořádné služby nelze odvolat.

§ 49

Mimořádná opatření za branné pohotovosti státu

(1) Za branné pohotovosti státu může prezident České a Slovenské Federativní Republiky na návrh vlády České a Slovenské Federativní Republiky nařídit mimořádné odvody (§ 17 odst. 1) osob, podléhajících branné povinnosti (§ 5), které dosud nebyly odvedeny nebo byly z vojska propuštěny.

(2) Osoby odvedené při mimořádných odvodech nastupují mimořádnou službu v nástupní dny, které stanoví federální ministerstvo národní obrany, a setrvávají v ní až do propuštění. Musí být propuštěny z této služby, jakmile byl ukončen stav branné pohotovosti státu. Ženy odvedené při mimořádných odvodech, jakož i osoby, které dobrovolně vstoupily do vojska toliko na dobu války, se propustí dnem propuštění z mimořádné služby zároveň z vojska [§ 22 odst. 1 písm. d)], nepožádají-li o přeložení do zálohy a nezavázaly-li se ani konat základní službu po skončení mimořádné služby.

§ 50

Zproštění mimořádné služby

(1) Povinnosti nastoupit mimořádnou službu lze zprostit osoby, u nichž je v důležitém zájmu ozbrojených sil nebo v jiném důležitém obecném zájmu třeba, aby mohly dále vykonávat své zaměstnání. Vojáci v záloze mladší 35 let mohou být zproštěni jen v případech hodných zvláštního zřetele.

(2) Zproštění může být omezeno na určitou dobu. Rozhodnutí, jímž bylo povoleno zproštění, lze ze služebních důvodů zrušit.

(3) Rozsah zproštění a jeho účinnost stanoví v podrobnostech vláda České a Slovenské Federativní Republiky.

ČÁST 3 RŮZNÁ USTANOVENÍ

§ 51

Ohlašovací povinnost a vojenská evidence

(1) Branci, vojáci mimo činnou službu a osoby, jež byly určeny k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil nebo k zvláštní službě a byly o tomto svém určení uvědoměny, jsou povinny hlásit skutečnosti důležité pro vojenskou evidenci. Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením podrobnosti, zejména v jakých lhůtách, u kterých orgánů a jakým způsobem se ohlašovací povinnost plní.

(2) Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením povinnosti výkonných orgánů místních národních výborů, jiných orgánů a organizací k vedení vojenské evidence.

§ 52

O povolávání

(1) Osoby, které byly povolány k vojenské činné službě, k zvláštní službě, k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil nebo k zjištění neschopnosti k vojenské činné službě nebo nezpůsobilosti k zvláštní službě nebo k osobním úkonům, jsou povinny povolání uposlechnout.

(2) Povolání se provádí povolávacím rozkazem. Druhy a způsoby povolávacích rozkazů, jakož i postup při jejich vydávání a doručování stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

(3) Povoláním osobám hradí stát jízdné z místa trvalého pobytu do místa nastoupení, osobám propuštěným jízdné z místa propuštění do místa budoucího trvalého pobytu; podrobnosti stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

(4) Osoby, které opominuly předepsané hlášení (§ 51) nebo jinak zavinily, že jim povolávací rozkaz nemohl být včas doručen, odpovídají za nenastoupení vojenské činné služby stejně, jako kdyby bývaly povolávací rozkaz dostaly do vlastních rukou. Ustanovení předchozí věty platí i o osobách určených k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil nebo k zvláštní službě a o osobách, u nichž má být zjištěna neschopnost k vojenské činné službě nebo nezpůsobilost k zvláštní službě nebo k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil.

§ 53

Vojenské průkazy

Vláda České a Slovenské Federativní Republiky stanoví nařízením, jaké průkazy se vydávají brancům a vojákům, a určí podrobnosti o jejich používání.

§ 54

Zrušen.

§ 55

Vystěhování

V době mimořádných opatření potřebují osoby podléhající branné povinnosti k vystěhování povolení vojenské správy.

§ 56

Vstup do cizích vojenských služeb

(1) Občané České a Slovenské Federativní Republiky smějí vstoupit do cizích vojenských služeb jen s povolením prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky. Osoba, které bylo uděleno toto povolení, je po dobu, po níž vykonává službu v armádě cizího státu, osvobozena od plnění branné povinnosti v ozbrojených silách České a Slovenské Federativní Republiky. Po skončení výkonu této služby podléhá branné povinnosti odpovídající jejímu věku.

(2) Povolení udělené podle odstavce 1 může prezident České a Slovenské Federativní Republiky kdykoli odvolat. Pozbývá platnosti též, octne-li se stát, do jehož vojenských služeb občan vstoupil, ve válečném stavu s Českou a Slovenskou Federativní Republikou nebo se státem, který je spojencem České a Slovenské Federativní Republiky.

(3) Podrobnosti stanoví vláda České a Slovenské Federativní Republiky nařízením.

ČÁST 4

TRESTNÍ USTANOVENÍ

§ 57 až 74

Zrušeny.

ČÁST 5

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 75

Prováděcí předpisy

Vláda České a Slovenské Federativní Republiky vydá prováděcí předpisy k tomuto zákonu nařízením, které může vyhradit bližší úpravu některých věcí ve svých mezích služebním předpisům federálního ministerstva národní obrany.

§ 76

Příslušnost

(1) Pokud tento zákon nebo předpisy vydané podle něho nestanoví jinak, jsou k vydávání rozhodnutí a opatření podle tohoto zákona příslušné v I. stolici okresní (městské, obvodní) vojenské správy a výkonné orgány okresních (městských, obvodních) národních výborů, v II. stolici krajské vojenské správy (městské vojenské správy jim naroveň postavené) a výkonné or-

gány krajských národních výborů.³⁾ Sídla okresních (městských, obvodních) vojenských správ a krajských vojenských správ a obvody jejich působnosti stanoví federální ministerstvo národní obrany. Příslušnost vojenských útvarů ve věcech vojáků v činné službě upraví federální ministerstvo národní obrany a federální ministerstvo vnitra služebními předpisy.

(2) Pokud tento zákon nebo předpisy vydané podle něho nestanoví odchylky od obecných předpisů o řízení ve věcech správních, platí tyto předpisy.

(3) Soudy, prokuratura a orgány státní správy jsou v mezích své působnosti povinny spolupůsobit při provádění tohoto zákona a předpisů vydaných podle něho.

(4) Útvary Sboru národní bezpečnosti jsou v mezích své působnosti povinny vyhovět přímým dožadáním místních vojenských správ v případech, kde je nebezpečí v prodlení, zejména ve věcech týkajících se zjišťování pobytu osob, které se nedostavily k zápisu nebo k odvodu, vojáků mimo činnou službu, kteří se nepřihlásili k pobytu, a vojáků, kteří nenastoupili činnou službu.

§ 77

Osvobození od poplatků

Podání, protokoly a vysvědčení potřebné k provedení tohoto zákona nebo předpisů vydaných podle něho jsou osvobozeny od poplatků a dávek.

§ 78 až 81

Zrušeny.

§ 82

Započítání vojenské služby vykonané v některých ozbrojených sborech

(1) Na odvody provedené na Slovensku v době od 15. března 1939 do 28. srpna 1944 se hledí, jako kdyby byly provedeny podle dosavadního branného zákona.

(2) Služba vykonaná v branné moci tzv. Slovenského státu v době od 15. března 1939 do 28. srpna 1944 se započítává do celkové doby základní (náhradní) služby podle tohoto zákona.

(3) Krajanům, kteří se navrátili do České a Slovenské Federativní Republiky, započítává se do celkové doby základní (náhradní) služby podle tohoto zákona doba vojenské služby, kterou vykonali ve spojeneckých armádách. O započtení vojenské služby vykonané v jiných armádách rozhoduje federální ministerstvo

národní obrany v dohodě s federálním ministerstvem zahraničních věcí.

(4) Dosavadní předpisy upravující započítání vojenské služby vykonané v československé armádě v zahraničí, ve spojenecké armádě, v první československé armádě na Slovensku nebo v partyzánské jednotce zůstávají nedotčeny. Pokud nejde o vojáky z povolání, hodnotí se vojenská služba všech těchto druhů jako mimořádná služba podle tohoto zákona.

(5) Vojenská služba vykonaná ve spojenecké armádě na podkladě výzvy podle ustanovení § 48 odst. 1 věty druhé se započítává jako mimořádná služba konaná podle ustanovení tohoto zákona.

(6) Federální ministerstvo národní obrany může v dohodě s federálním ministerstvem zahraničních věcí osobám, které nabyly československého státního občanství, započítat do celkové doby základní (náhradní) služby dobu vojenské služby, kterou vykonaly v cizích armádách.

§ 83

Výklad některých pojmů

Pokud tento zákon nestanoví jinak, rozumějí se tam, kde se mluví o „generálech“, muži i ženy, o „důstojnících, praporčících, poddůstojnících, vojácích, vojácích v záloze a dobrovolnících“ také „důstojnice, praporčice, poddůstojnice, vojákyně, vojákyně v záloze a dobrovolnice“ a výrazem „mužstvo“ se rozumějí muži i ženy.

§ 84

Poměr k dosavadním předpisům

(1) Zrušují se všechny dosavadní předpisy, které odporují ustanovením tohoto zákona, zejména:

1. branný zákon Republiky československé ze dne 19. března 1920 č. 193 Sb., ve znění předpisů jej měnících a doplňujících,
2. zákon ze dne 8. dubna 1927 č. 53 Sb., o ročním kontingentu branců, o náhradní záloze a o některých změnách branného zákona,
3. vládní nařízení ze dne 15. dubna 1932 č. 52 Sb., jímž se poskytují úlevy ve vykonávání branné povinnosti příslušníkům československým trvale usedlým v mimoevropských zemích,
4. zákon ze dne 11. května 1932 č. 66 Sb., o délce presenční služby a o některých změnách branného zákona a zákona ze dne 8. dubna 1927 č. 53 Sb.,
5. vládní nařízení ze dne 28. dubna 1933 č. 71 Sb., o odkladu presenční služby,
6. zákon ze dne 19. prosince 1934 č. 267 Sb., o délce presenční služby,

³⁾ Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech.

7. zákon ze dne 3. března 1937 č. 26 Sb., kterým se mění § 3 zákona ze dne 11. května 1932 č. 66 Sb.,
8. zákon č. 14/1946 Sb.,
9. ustanovení § 401b) zákona č. 119/1873 ř. z.,
10. ustanovení § 509 odst. 2 zák. čl. XXXIII/1896,
11. ustanovení čl. I zákona ze dne 1. července 1947 č. 130 Sb., jímž se mění ustanovení branného zákona o povolování sňatků osob podléhajících branné povinnosti a s tím související ustanovení zákona o vyživovacím příspěvku.

(2) Zákon ze dne 7. dubna 1948 č. 85 Sb., jímž se na přechodnou dobu vylučuje přeložení do zálohy (propuštění ze svazku československé branné moci) některých kategorií důstojníků z povolání, pozbyl účinnosti dnem 31. prosince 1952.

§ 85

Účinnost a provedení zákona

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 1949; provedou jej ministři národní obrany a vnitra České a Slovenské Federativní Republiky v dohodě se zúčastněnými členy vlády České a Slovenské Federativní Republiky.

Ústava Československé socialistické republiky č. 100/1960 Sb. ze dne 11. července 1960 nabyla účinnosti dnem 11. července 1960, ústavní zákon č. 101/1990 Sb. ze dne 20. dubna 1990 nabyt účinnosti dnem 20. dubna 1990, ústavní zákon č. 143/1968 Sb. ze dne 27. října 1968 o československé federaci nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1969, ústavní zákon č. 125/1970 Sb. ze dne 20. prosince 1970, kterým se mění a doplňuje ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, nabyt účinnosti dnem 22. prosince 1970, ústavní zákon č. 126/1970 Sb. ze dne 20. prosince 1970 o opatřeních v soustavě federálních ústředních orgánů, v jejichž čele stojí člen vlády Československé socialistické republiky, nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1971, trestní zákon č. 86/1950 Sb. ze dne 12. července 1950 nabyt účinnosti dnem 1. srpna 1950, trestní zákon správní č. 88/1950 Sb. ze dne 12. července 1950 nabyt účinnosti dnem 1. srpna 1950, zákon č. 19/1958 Sb. ze dne 16. dubna 1958, kterým se mění a doplňuje branný zákon č. 92/1949 Sb., nabyt účinnosti dnem 2. května 1958, trestní zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961 nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1962, zákon č. 100/1970 Sb. ze dne 17. listopadu 1970 o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1971, zákon č. 40/1974 Sb. ze dne 24. dubna 1974 o Sboru národní bezpečnosti nabyt účinnosti dnem 1. července 1974, zákon č. 64/1978 Sb. ze dne 21. června 1978, kterým se mění a doplňuje branný zákon, nabyt účinnosti dnem 1. ledna 1979 a zákon č. 72/1990 Sb. ze dne 14. března 1990, kterým se mění a doplňuje branný zákon, nabyt účinnosti dnem 14. března 1990.

Dubček v. r.

310

VYHLÁŠKA

federálního ministerstva financí, ministerstva financí České republiky a ministerstva financí a cen Slovenské republiky

ze dne 13. července 1990,

kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích, ve znění vyhlášky č. 39/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích

Federální ministerstvo financí, ministerstvo financí České republiky a ministerstvo financí a cen Slovenské republiky stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podle § 17 odst. 1 zákona č. 105/1951 Sb., o správních poplatcích:

Čl. I

Vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích, ve znění vyhlášky federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd České socialistické republiky a ministerstva financí, cen a mezd Slovenské socialistické republiky č. 39/1990 Sb., se mění a doplňuje takto:

1. § 2 odst. 5 zní:

„(5) Poplatky, které nejsou příjmem rozpočtu národního výboru, se platí kolkovými známkami, jestliže poplatek nepřevyšuje 1000,- Kčs s výjimkou poplatků placených u československých zastupitelských úřadů a poplatků placených devizovými cizozemci na hraničních přechodech České a Slovenské Federativní Republiky. Poplatníci, kteří mají účty u banky nebo spoři-

telny, mohou poplatky vyšší než 50,- Kčs platit i převodem z tohoto účtu.“.

2. V § 4 odst. 2 se vypouští písmeno c). Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena c) a d).

plňky uvedené v příloze, která je nedílnou součástí této vyhlášky.

Čl. III

Čl. II

V sazebníku poplatků se provádějí změny a do-

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. srpna

1990.

Ministr financí ČSFR:

V. Klaus v. r.

Ministr financí ČR:

K. Špaček v. r.

Ministr financí a cen SR:

M. Kováč v. r.

Příloha vyhlášky č. 310/1990 Sb.

Změny a doplňky sazebníku poplatků

1. Poznámka bod 2 k oddílu A zní:

„Okresní národní výbor může v jednotlivých odůvodněných případech k zamezení nebo zmírnění tvrdosti, popřípadě z důvodu obecného zájmu, snížit nebo prominout poplatek vybíraný podle tohoto oddílu.“.

2. K položce 4 se doplňuje poznámka, která zní:

„ P o z n á m k a :

Pokud dojde k uzavření manželství před jiným než příslušným národním výborem, poplatek podle písmene b) této položky vybere příslušný (delegující) národní výbor, který připravil podklady pro uzavření manželství.“.

3. Položka 8 zní:

„Položka 8

a) Vydání rozhodnutí o registraci k provozování podnikatelské činnosti	Kčs 120,-
b) Vydání povolení ke kácení stromů rostoucích mimo les	
– fyzickým osobám	Kčs 20,-
– právníckým osobám	Kčs 500,-“.

4. Zmocnění k položce 8 zní:

„Zmocnění:

- Správní orgán vybere poplatek podle písmene a) této položky ve výši 50 % za vydání rozhodnutí o změně rozhodnutí o registraci.
- Správní orgán může poplatek podle písmene b) této položky zvýšit až na pětinásobek sazby v případě, že se jedná o více jak pět stromů.“.

5. Položka 9 včetně poznámek se vypouštějí.

6. V položce 12 se vypouští písmeno e) a osvobození pod bodem 1.

7. Položka 13 zní:

„Položka 13

a) Povolení věcné loterie nebo tombol z herní jistiny	10 %, nejméně Kčs 50,-
b) Povolení k provozování hracích přístrojů za každý přístroj	Kčs 20 000,-
c) Povolení k provozování ostatních sázkových her (rulety apod.), z výher docílených provozovatelem	10 %, nejméně Kčs 1000,-

Zmocnění:

1. Správní orgán, který vydal povolení k provozování hracích přístrojů podle písmene b) této položky, sníží sazbu poplatku o 50 %, jde-li o povolení na dobu kratší než 6 měsíců.
2. Správní orgán může v odůvodněných případech vzhledem k místním podmínkám poskytnout úlevu u poplatku podle písmene b) této položky ve výši 25 % uvedené sazby.

P o z n á m k y :

1. Poplatek podle písmene a) této položky se platí bez vyměření na ústní nebo písemnou výzvu, provádí-li úkon národní výbor.
2. Poplatek podle písmene c) této položky se vyměřuje až po provedení úkonu, a to každoročně za předchozí rok, po celou dobu platnosti vydaného povolení.
3. Poplatek podle písmene b) této položky se vyměřuje a vybírá podle vyhlášky platné v době vydání povolení.“.
8. V osvobození u položky 16 se vypouští slovo „socialistické“.
9. K položce 18 se doplňuje zmocnění o bod 4, který zní:
„4. Správní orgán sníží poplatek na 400,- Kčs, jde-li o vozidlo jednotlivě dovezené z ciziny vybavené funkčním řízeným trojcestným katalyzátorem.“.
10. Položka 39 zní:
„Položka 39
a) Vydání povolení k podnikání žadateli, který nemá trvalé bydliště (sídlo) na území České a Slovenské Federativní Republiky Kčs 500,-
b) Vydání povolení k provozování cestovních kanceláří Kčs 500,-“.
11. Položka 62 písmeno a) zní:
„a) Vydání povolení k neobchodnímu vývozu věcí do volného oběhu 3 % až 500 %, nejméně Kčs 20,-“.
12. V položce 64 se doplňuje ustanovení, které zní:
„- povolení podniku se zahraniční majetkovou účastí Kčs 1000,- až Kčs 25 000,-“.
13. Za položku 64 se vkládá položka 64 A, která zní:
„Položka 64 A
Za udělení úředního povolení k dovozu a vývozu zboží a služeb Kčs 2000,-“.